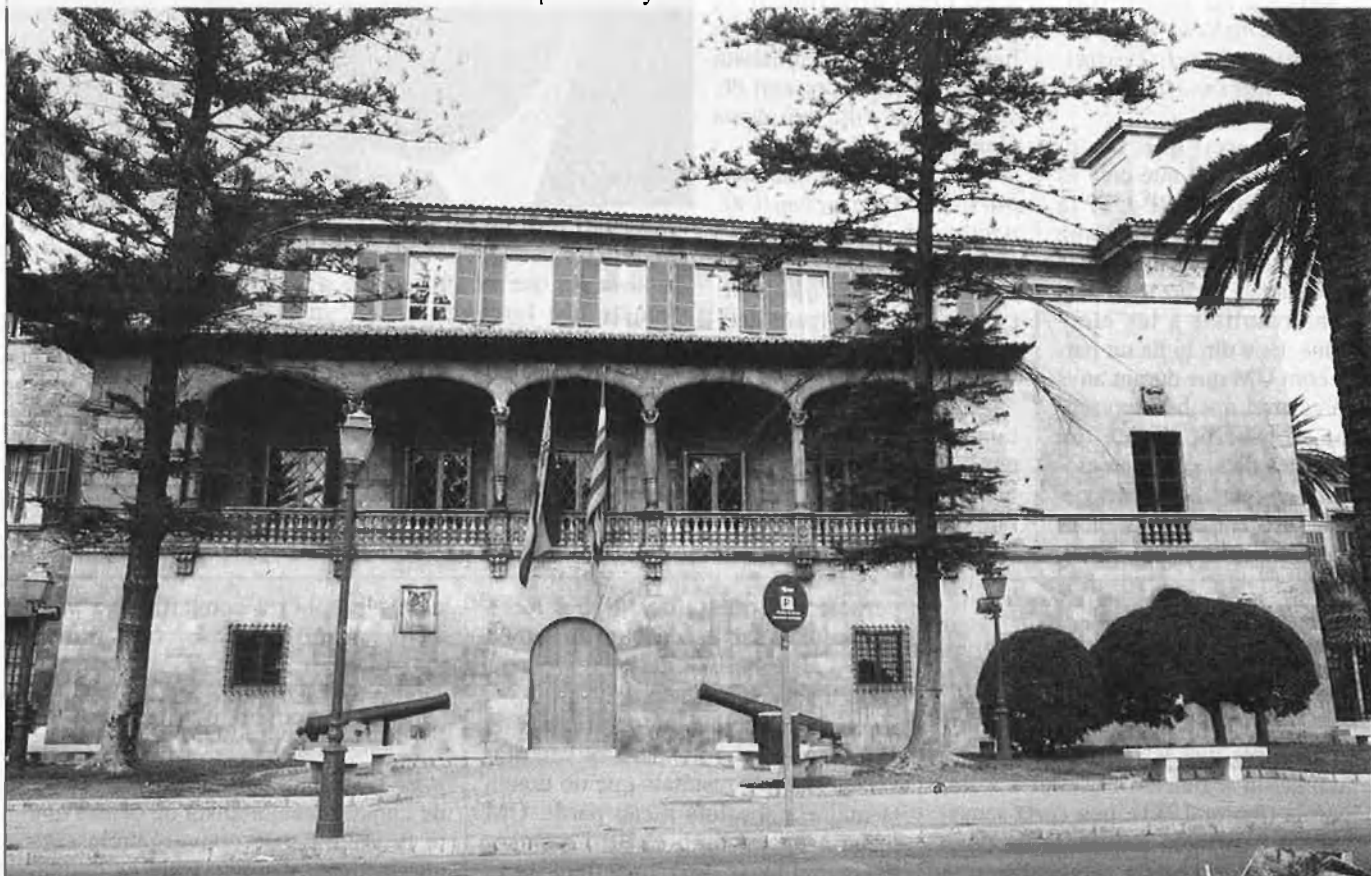

Nacionalisme de centre balear

El tercer intent

Balears disfrutará, en les pròximes eleccions autonòmiques, d'una oferta de centre nacionalista. La convergència entre Unió Balear i Centristes de Balears serà el tercer intent d'arrelar un partit nacionalista de centre en quinze anys.

La convergència entre UB i CB s'articula a Palma.

La història del nacionalisme de centre a Balears és la història d'un fracàs. Durant els últims quinze anys han existit diversos intents per crear un partit d'aquestes característiques i sempre ha fracassat.

Ja a les primeres eleccions democràtiques, les constituents de 1977, es presentà el partit Unió Autonomista, liderat per Josep Melià, que fou el candidat número 1 al Congrés i que comptava, entre altres, amb Miquel Duran (posteriorment diputat per UCD i ara aparentment retirat de la política activa) i Climent Garau (ex-president de l'Obra Cultural Balear, posteriorment militant del PSM i actualment retirat de la política).

Unió Autonomista es presentava

amb la intenció de convergència, d'aglutinar grups i individus per aconseguir una força que tingués la prioritat màxima de la consecució de l'Estatut d'Autonomia: "Unió Autonomista no és un partit polític, sinó una oferta a tots aquells que sense pertànyer a cap partit creuen que la veu dels demòcrates autonomistes ha de determinar el signe de la futura Constitució de l'estat espanyol". Aquestes eren declaracions efectuades per Josep Melià al *Diario de Mallorca* el maig de 1977.

Unió Autonomista, però, no obtingué els vots que s'esperaven i el fracàs electoral provocà la desaparició del partit. Els seus militants es repartiren entre UCD, PSOE o PSM.

Durant els següents anys només el PSM mantingué la flama del nacionalisme encesa. Precisament, el fet que durant els anys de la transició i del procés autonòmic (1977-1983) no existís una força nacionalista amb possibilitats d'influir decisivament en la vida política provocà que les Balears tenguessin un Estatut d'Autonomia dels anomenats de segona, és a dir, dels que sorgiren per la via de l'article 143 de la Constitució. L'única força nacionalista, el PSM, no tingué mai prou capacitat (vots) per a desbaratar les actuacions sucursalistes d'UCD i PSOE que es plegaren als interessos de Madrid i que dòcilment acordaren el tristament cèlebre *acord autonòmic* que significà la re-

Albertí: "la coalició PP-UM fa inviable la possibilitat d'un centre nacionalista".

Jeroni Albertí, president del Parlament Balear i ex-president d'UM analitza la possibilitat de la creació d'un nou partit nacionalista i el futur d'Unió Mallorca.

—*Vostè ha manifestat que la coalició PP-UM ocupava, de fet, l'espai centre-nacionalista ¿ho creu encara?*

—No crec que ocupi aquest espai. El que crec és que la coalició PP-UM fa inviable que hi hagi una força centrista i nacionalista amb capacitat de tenir uns bons resultats a les eleccions. És a dir, hi ha un partit com UM que durant anys ha estat el que ha representat el nacionalisme en aquestes illes, arriba un moment en què això es desvirtua, però encara té un contingut electoral important,

una volta que deixa de tenir aquest caràcter nacionalista i s'integra dins d'una opció de dreta, o centre-dreta, com és el Partit Popular, deixa un espai orfe. I amb el temps que falta (per a les eleccions) difícilment es posaran d'acord perquè hi hagi una força nacionalista de centre que representi els votants que votaven abans Unió Mallorca.

—*¿Creu possible que una part d'UM no accepti el pacte amb el PP i es reafirmi com a opció nacionalista? En el cas que així passés, ¿estaria vostè disposat a reconsiderar la seva retirada?*

—Crec que hi ha possibilitats que part d'UM no accepti el pacte, però en la meua opinió crec que aniran més cap a formar candidatures independents (mu-

nicipals) que no a recompondre (el partit). Sóc pessimista pel que fa a recompondre una força nacionalista. Aleshores, si sóc pessimista en això, no sóc optimista quant al fet que jo encapçali, o participi en aquesta força.

—*¿Creu que l'opció Centristes més Unió Balear pot ser allò que UM no ha*

pogut ser?

—Jo crec que no. Crec que el retrocés quant a la implantació del nacionalisme a Mallorca amb la desaparició d'UM — UM es pot donar per desapareguda — crea moltes dificultats i farà falta molt de temps perquè torni a haver-hi una opció nacionalista a les nostres illes.

núncia a la via de l'article 151.

LA UNIÓ MALLORQUINA DE JERONI ALBERTÍ

Després que les Corts de Madrid atorgassin a Balears l'Estatut d'Autonomia (febrer 1983), una certa sensació de frustració s'apoderà de bona part d'autonomistes i nacionalistes. A més, uns mesos abans s'havia produït el desastre d'UCD (octubre 1982) i, inclús abans, havien sortit del partit importants homes com Jeroni Albertí.

Albertí recollí part de la resta del naufragi d'UCD i, amb noves incorporacions, creà sis anys després d'Unió Autonomista un nou partit de caire regionalista, Unió Mallorca. El relatiu èxit d'UM a les primeres eleccions autonòmiques (1983) li permeté, a través d'un pacte postelectoral amb el PP, aconseguir per a Albertí la Presidència del Consell Insular de Mallorca. Albertí, emperò, no estava satisfet amb el que era UM, no volia un partit que només fos el complement d'un altre. Albertí pensava en una UM arrelada a totes les Illes i que tengués una clara voluntat de poder. La primera passa en aquest sentit fou entrar en l'o-

peració reformista de Miguel Roca que, com és sabut, acabà en un rotund fracàs, els esquitxos del qual tocaren Albertí i el seu projecte.

En les eleccions autonòmiques de 1987 UM perdé vots, però es veu afavorida per uns resultats que no donen la majoria absoluta a cap partit. UM torna a pactar amb el PP i aconseguix col·locar dos consellers en el Govern (Maria Antònia Munar en Cultura i Pere J. Morey en Agricultura) i la presidència del Parlament per a Albertí. A pesar del fracàs de l'operació Roca i del retrocés electoral, Albertí manté el seu projecte d'ampliació que s'hauria de dur a terme durant el 1988. El que Albertí probablement no preveia és que des del PP, i gràcies a la col·laboració de certs alts càrrecs d'UM, es creà una forta oposició interna als plans d'Albertí. el PP no volia tenir una UM a totes les Illes que podria significar un competidor. Davant l'oposició interna, Albertí se'n va. Deixa la presidència del partit i des d'aleshores UM entra en un pendent que la condueix a pactar amb el PP per a les pròximes eleccions de 1991 i, en la pràctica, a desaparèixer com a partit amb perso-

nalitat pròpia i a convertir-se només en un apèndix del PP.

UNIÓ BALEAR I CENTRISTES DE BALEARS: EL TERCER INTENT

El 1987 naix Unió Balear, un partit de caràcter nacionalista de centre que té la voluntat de convergència amb altres forces. Durant 1989 es mantenen converses amb UM, les quals fracassen "perquè l'únic que volien és portar-nos on ells són ara", segons diuen en Unió Balear. També es parlà amb el PSM, però no es passà, segons fonts del partit nacionalista d'esquerra, "de simples converses" que acabaren quan la premsa se'n va fer ressò. Sense cap pacte ni nova incorporació Unió Balear afronta les eleccions generals de 1989, el resultat de les quals dona al partit una escassa resposta popular que es justifica "per ser desconeguts".

Durant 1990 un fet polític important ve a revitalitzar el projecte nacionalista de centre. La crisi del CDS, especialment sagnant a Balears, provoca dimissions, expulsions i un seguit de baralles que acaben en una pràctica escissió. Josep Melià,

Josep Melià i Gori Mir.

JUAN CELI-A

El nacionalisme de centre-regionalisme en vots

Unió Autonomista:

– Eleccions generals 1977: 11.846 vots (3,6%)

Unió Mallorquina:

– Eleccions autonòmiques 1983: 47.390 vots (15,2%)
 – " generals 1986: 24.358 (7,1%)
 – " europees 1987: 19.064 (5,7%)
 – " autonòmiques 1987: 30.247 (9,0%)
 – " europees 1989: no s'hi presentà.
 – " generals 1989: no s'hi presentà.

Unió Balear:

– Eleccions generals 1989: 2.882 vots (0,84%)

juntament amb dos regidors de Palma i altres ex-càrrecs del partit de Suárez, formen una nova opció, Centristes de Balears.

La coincidència d'objectius i ideari polític entre Unió Balear i els Centristes facilita les converses entre els dos partits. Unes converses que es mantenen actualment i que, "si no té lloc cap desastre" segons UB, tendran com a conclusió una coalició electoral a les eleccions autonòmiques de 1991.

La coincidència entre aquests par-

tits es fa palesa en les declaracions fetes a EL TEMPS per Alfred Mus, president d'Unió Balear, i Josep Melià, líder i cofundador de Centristes de Balears. Per al president d'UB l'actual situació política a les Illes reclama la presència d'un partit d'aquestes característiques: "Éstic absolutament convençut que aquestes illes necessiten un projecte polític autòcton que no depengui de forces d'àmbit estatal i que desenvolupi una política tendent a aconseguir el màxim d'autogovern per a la nostra co-

munitat".

Josep Melià també analitza de manera semblant la situació: "Crec que hi ha hagut una maduració social per una banda, i per l'altra, hi ha una demanda subjacent i un sentiment de frustració pel fet que Unió Mallorquina hagi estat fagocitada per la dreta. A més, hi ha una consciència cada vegada més estesa, sociològicament hi ha espai per a un partit nacionalista i per damunt de l'espai sociològic n'hi ha una necessitat política innegable".

Respecte a la nova oferta nacionalista, Unió Balear més Centristes, els dos responsables es mostren d'acord. Alfred Mus creu que "si no passen coses que no esperem, anirem conjuntament a les eleccions; la convergència entre ells i nosaltres podríem dir que sí, que es farà". Melià manifesta que "el nostre desig per ordre de prioritats és, primer, presentar una oferta nacionalista a les eleccions i, segon, obrir un procés de convergència. És perfectament possible que ens presentem amb Unió Balear".

Miquel Payeras